Payamdaily.ir

پیام آشنا

نخستین روزنامه صبح البرز

شماره ۲۹۸۲
دوشنبه /۲۱ اردیبهشت/ ۱۴۰۵
۲۳ / ذوالقعده / ۱۴۴۷
11 / May / 2026

صاحب امتیاز: موسسه همگامان اندیشه زمان
مدیرمسئول: محمود حیدری سردبیر: باهره حیدری
نشانی: کرج، بلوار تعاون، خیابان فرهنگ، جنب کانون کارشناسان رسمی دادگستری
تلفن: ۳۲۵۳۳۸۳۸-۳۲۵۳۴۳۴۳-۰۲۶-۰۲۶ دکس: ۳۲۵۳۰۱۰۱
امتیاز در طرح ارزیابی کیفی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی: ۶۷۱۸۰
چاپ: کارگر

غزل ۴۴۴ امروز با حافظ

خوشا دلی که مـدام از پی نظر نرود
به هر درش که بخوانند بی‌خبر نرود
طمع در آن لب شیرین نکردنم اولی
ولی چگونه مگس از پی شکر نرود

غزل

اگر می‌شد صدا را دید
چه گل‌هایی
چه گل‌هایی
که از باغ صدای تو
به هر آواز می‌شد چید
اگر می‌شد صدا را دید

شفیعی کدکنی

اوقات شرعی فردا

اذان صبح	طلوع آفتاب	اذان ظهر	غروب آفتاب	اذان مغرب
۰۳:۲۶	۰۵:۰۳	۱۲:۰۲	۱۹:۰۲	۱۹:۲۲

برگه

آنچه بدان می‌اندیشیم، برای ما رخ خواهد داد؛ پس اگر خواهان تغییر هستیم باید ذهن‌مان را باز نگاه داریم.

وین دایر

گزارش روز

«هانتاویروس» تک گیر است یا همه گیر؟

منتظر پاندمی جدید باشیم؟

انتشار خبرهای نگران‌کننده درباره شیوع یک ویروس جدید در یک کشتی تفریحی و مرگ چند نفر از مسافران آن کشتی، بار دیگر اذهان عمومی را به سـمت دوران همه‌گیری کووید ۱۹ و کرونا و قرنطینه‌ها سوق داده است. شیوع مشکوک این ویروس، نگرانی هایی را در سطح جهان و ایران ایجاد کرده که آیا باید منتظر همه گیری دیگری باشیم؟

به گزارش پیام آشـنا به نقل از ایران، نکته امیدوارکننده این است که هانتاویروس در حال حاضر یک پاندمی جهانی نیست چون وضعیت اضطراری از طرف سـازمان جهانی بهداشـت «WHO» هنوز اعلام نشده است.

این بیماری از خانواده ویروس‌هایی اسـت که عمدتاً از طریق تماس با ادرار، فضولات یا بزاق جوندگان آلوده منتشر می‌شوند و می‌تواند باعث مشکلات شدید ریوی و کلیوی شود. موارد ابتلا به این بیماری کم است اما بعضی گونه‌هایش مرگ‌ومیر بالایی دارنـد. مواردی از ابتلا به این بیماری در بعضی کشـورهای آسیا، اروپا و قاره آمریکا گزارش شده است، البته تاکنون در ایران هیچ گزارشی از وجود این بیماری نداشته‌ایم، اما مانند همه نقاط جهان، هرجا جوندگان حضور دارند، امکان شکل‌گیری چرخه انتقال بیماری هـم وجود دارد، به همیـن دلیل مردم و نظام سلامت باید هوشیار باشند.

دکتر قبـاد مرادی اپیدمیولوژیسـت و رئیس مرکـز مدیریـت بیماری‌های واگیـر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با بیان اینکه هانتاویروس بیماری جدیدی نیست به میزان مرگ‌ومیر ناشی از ابتلای انسانی به این ویروس اشاره می‌کند و می‌گوید: «هانتاویروس از دسته خانواده «هانتاویریده» به شمار می‌رود.

در گذشـته هم شاهد ابتلای انسـانی در این ویـروس بودیم به طوری که از ۱۰ هزار تا بیش از ۱۰۰ هزار نفر در سـطح جهان طی هر سال به این ویروس مبتلا می‌شوند که بیشترین ابتلا در قاره‌های آسیا و اروپاست. به همین دلیل این ویروس، بیماری جدیدی محسـوب نمی‌شود. آمارها نشان می‌دهد میزان مرگ‌ومیر ناشی از ابتلای انسانی به این ویروس در حالت معمول بین ۱ تا ۱۵ درصد در آسیا و اروپا بوده و در قاره آمریکا تا ۵۰ درصد هم گزارش شده است. انتقال اولیه از جوندگان به‌ویژه موش‌ها انجام می‌شود و اگر انسان با مدفوع، ادرار، فضولات و بزاق این موش‌ها یا مابقی جوندگانی که این نوع ویروس در بدنشـان وجود دارد تماس پیدا کند، به این بیماری آلوده می‌شود، البته انتقال از طریق گزش به‌ندرت اتفاق می‌افتد.»

ابتلای قطعی پنج مسافر کشتی کروز به هانتاویروس

او با اشاره به اینکه انتقال انسان به انسان در این نوع ویروس به‌ندرت رخ می‌دهد، می‌گوید: «این بیماری علائم مختلفی دارد که در نوع شـدید می‌تواند مشکلات ریوی و کلیوی در مبتلایان ایجاد کند. تب، ناگهانی، درد عضلانی شدید، تهوع و استفراغ، تنگی نفس شدید در مراحل پیشرفته می‌تواند منجر به مرگ مبتلایان شود. این بیماری این روزها دوباره در صدر اخبار قرار گرفته است. چون به تازگی در کشـتی تفریحی که حدود ۱۵۰ نفر مسـافر دارد، ۸ نفر دچار علائمی از بیماری شده‌اند و با بررسی انجام شده ۵ نفر به طور قطع به هانتاویروس مبتلا هستند و سه نفر دیگر در وضعیت مشکوک قرار دارند. این افراد، مسافرانی هستند که با یک کشتی کروز از کشور آرژانتین روی اقیانوس اطلس سفر می‌کردند؛ البته سـه نفر از این افراد جان خود را از دست داده‌اند و یک نفـر در بخش مراقبت‌های ویژه بستری است.»

هیچ ایرانی در کشتی کروز نیست

رئیس مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت با بیان اینکه بروز غیرمعمول این بیماری در کشتی کروز موجب توجه به این بیماری و رصد آن برای بررسـی تغییرات احتمالی شده است، توضیح می‌دهد: «با اینکه سرایت انسان به انسـان در این بیماری به ندرت رخ می‌دهد، اما یک گونه این ویروس سـرایت انسـان به انسـان هم دارد که این انتقال با تماس نزدیک و طولانی‌مدت مرتبط است.

بـه همین دلیل ایـن روزها سـازمان جهانی بهداشت و کشورهای عضو توجه خاصی به این کشتی و مسـافرانش که از ۲۸ ملیت مختلف هسـتند، دارد. البته با بررسی انجام شده هیچ ایرانی در این کشـتی نیست. مدیرکل سازمان جهانی بهداشـت اعتقاد دارد، اگرچه این یک رویداد جهانی اسـت اما این سـازمان، سطح خطر این ویروس را برای سلامت عمومی هنوز پایین ارزیابی می‌کند. هنوز دلیلی وجود ندارد که بگوییم این ویروس می‌تواند پاندمی دیگری ایجاد کند. ما هم در وزارت بهداشت این وقایع و گزارش‌های بین‌المللـی را رصد می‌کنیم و در داخل کشور نیز برای هر حادثه مشکوک و بیماری واگیرداری آمادگی داریم، اما اگر خطر را مشاهده کنیم به اطلاع عموم مردم می‌رسانیم».

هانتاویروس قدرت سرایت‌پذیری بالایی ندارد

دکتر محمدرضا صالحی رئیس مرکز تحقیقات مقاومت میکروبی و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشـکی تهران درباره احتمال انتقال این ویروس می‌گویـد: «هانتاویـروس، گروهی از ویروس‌هاست که به شکل‌های بالینی مختلفی وجـود دارد. این ویروس بیشـتر در جوندگان به‌ویـژه موش‌ها دیـده می‌شـود و می‌تواند عفونت‌های مختلفی را در آنها ایجاد کند.

نکته مهم این است که بیشـتر از ادرار موش و جوندگان سـرایت می‌کند. زمانی که ادرار این حیوانات روی سطوح می‌ماند و خشک می‌شود، گردوغباری رویش را می‌گیرد، با برخاستن این خاک در هوا، می‌تواند به ناحیه تنفسـی انسان منتقل شود.

ایـن جونـدگان معمولاً در قسـمت تحتانی کشتی‌ها، انبار کاه یا در انبارهای مواد غذایی که در تاریکی نگهداری می‌شوند، نفوذ می‌کنند».

این متخصص بیماری‌های عفونی و گرمسیری با بیان اینکه هانتاویروس شایع در خاورمیانه نیست و بیشتر در شـرق و جنوب شرق آسیا، بعضی کشورهای آفریقایی، کشورهای آمریکای لاتین و بخش‌هایی از دریای مدیترانه دیده می‌شود، توضیح می‌دهد: «نکته مهمی که این ویروس را نسبت به دیگر ویروس‌ها متمایز می‌کند، این است که ویروس شایعی در انتقال انسان به انسان محسـوب نمی‌شود و به طور کلی قدرت واگیر بالایی هم نـدارد. به همین دلیل انتظار اینکه اپیدمی قابل توجهی برای کشورها به‌ویژه ایران ایجاد کند در این ویروس وجود ندارد».

دکتر صالحی در مورد طغیان جدید این ویروس در کشـتی کروز هلندی می‌گوید: «با توجه به اینکه مسافران یک کشتی به این ویروس مبتلا شـدند، به نظر می‌رسـد از موش‌هایی که در کشتی ساکن بودند، هانتاویروس به افراد منتقل شده و چندنفر را هم به کام مرگ کشانده است. البته این ویروس جدید نیست و در گذشته هم وجود داشته است اما شیوع بالایی ندارد چون موارد ابتلا به شـکل «تک‌گیر» است و قدرت اپیدمی را ندارد. علت اینکه در کشتی تفریحی تعدادی از افراد مبتلا شده‌اند هم می‌تواند همان ارتباط با موش‌ها باشد».

او با بیان اینکه ویروس هانتا واکسـن ندارد، به روش‌های درمان آن اشـاره می‌کند و می‌گوید: «بـرای ایـن ویـروس درمان ضدویروسـی مشخصی وجود ندارد به همین دلیل می‌تواند در موارد شـدید مرگ‌آور باشد. بستری شدن در بیمارسـتان و گاهی در بخش مراقبت‌های ویژه، پایش مداوم فشار خون، اکسیژن خون و عملکرد کلیه‌ها، اکسیژن‌تراپی و در موارد شدید درمان با ونتیلاتور «دستگاه تنفس مصنوعی» و تزریق مایعات و تنظیم تعادل آب، روش‌های درمانی برای افرادی است که به مشکلات ریوی هانتاویروس دچار شده‌اند.

همچنین کنترل فشـار خـون و دیالیز موقت در صـورت نیاز به منظور حمایت از کلیه، جزو روش‌های درمانی مبتلایان برای درگیری کلیه‌ها در این بیماری اسـت. تنها راه پیشـگیری هم اجتناب تماس با ادرار جوندگان است. مثلاً افرادی که انبارها را تمیز می‌کنند و احتمال می‌دهند در آن مکان ممکن است موش یا جوندگان وجود داشته باشـد، باید از ماسـک استفاده کنند و شست‌وشوی دست را جدی بگیرند».

یادداشت اختصاصی

به مناسبت ۲۱ اردیبهشت یکصد و هفتمین سالروز شهادت دکتر حشمت طالقانی

نهضت جنگل و نامی که هنوز زنده است

مهدی آهنگری- شـاید باورش سخت باشد، ولی روزگاری مردمان شهرستان طالقان به همراه بارهای خود با عبور از گردنه کوه ها، با پای پیاده طی یک روز و نیم به گیلان می رسیدند؛ آنچنان کـه از رهگذر همین مطلب، مرد دوم جنگل از خطّه طالقان برخاسته است.

آزادگی و استقلال دو واژه آسمانی برای مردمان ایران زمین است، آن چنان که در طول تاریخ یا باور به این اصل، زیسته اند، جهاد کرده اند، شهید داده اند و نهایت آن که حماسه ها آفریدند.

در میان حماسه آفرینان عرصه آزادی و استقلال، نام میرزا کوچک خان جنگی به عنوان رهبر مبارز جنگل، علیه انگلیسـی های متجاوز دوران خود، نمونه بارز این مطلب است.

بـا این وصف، آنانی که نام «ابراهیم حشـمت طالقانی» را شنیده اند به خوبی می دانند که او از یاران شاخص میرزا کوچک خان جنگلی است که در راه آزادی به شیوه متفاوتی از نبرد مسلحانه روی آورد و نـام مردم دوم جنگل و مغز متفکر نهضت جنگل را از آن خود کرد.

قریب صد و هفت سـال از شـهادت او و دیگر همرزمانش می گـذرد و همچنان نام نهضت هیئت جنگل موسوم به هیئت اتحاد اسلام، زبانزد طالقانی ها و گیلانی ها است و همین ارتباط پویا و جـاری مردمان این دو خطّه در رهگذر تاریخ است که ضرورت بازنگری به مشاهیر و مفاخر را برای نسل امروز ایجاب می کند.

ایده تشکیل نهضت جنگل اول بار در سال ۱۲۹۳ توسـط میرزا کوچک خان در شهر لاهیجان با ابراهیم حشمت در میان نهاده شد و این سرفصلی بود تا فرماندهی مجاهدان جنگل در شرق گیلان و در مرکز لاهیجان با همت حشـمت طالقانی شکل گیرد.

اواخر سـال ۱۲۹۷ بود کـه نهضت جنگل با وجود موفقیت های آغازین در برابر متجاوز گران انگلیسی دچار ضعیف شد و در نهایت دستگیر شد.

از طرف دیگـر، میرزا کوچک خان پیش بینی کرده بود که این امان نامه برای فرماندهی جنگل با محوریت لاهیجان، خدعه ای بیش نیسـت. همینطور هم شد. دکتر حشمت را در سن ۳۶ سالگی در شهر رشت به دار آویختند.

پس از گذشـت یکسال، میرزا کوچک خان که همچنـان نهضت را ادامه داده بود بر سـر مزار همرزم خود حاضر شد و او را شهید بزرگ قیام جنگل نامید و وعده انتقام خون او را داد.

«دکتر ابراهیم حشمت طالقانی» به عنوان یکی از مفاخر و مشـاهیر استان البرز است که جای آن دارد که حداقل منزل پدری که در روستای شهراسـر طالقان که تا دهه هفتاد پابرجا بود و با همت مرکز البرزشناسی و مسؤولان استان و شهرستان، بازسازی و نگهداری شود.

قریـب به یقیـن، چنانچـه اداره کل میراث و گردشگری اسـتان البرز همت کند و این خانه ۲۰۰ ساله را بازسازی نماید، این مهم می تواند فرصت تاسـیس یک موزه روستایی با رویکرد معرفی نهضت جنگل در طالقان باشد.

برش

از چه زمانی «هفته» هفت روز شد؟

امروزه «هفتهٔ هفت‌روزه» آن‌قدر طبیعی و بدیهی به نظر می‌رسد که کمتر کسی از خود می‌پرسد چرا اصلاً هفته باید هفت روز داشته باشد. اما واقعیت این است که در بخش بزرگی از تاریخ بشر، هفته‌ها (یا واحدهای زمانی تقسیم یک ماه) نه تنها هفت‌روزه نبودند، بلکه در فرهنگ‌های مختلف شکل‌های کاملاً متفاوتی داشتند.

به گزارش پیام آشنا به نقل از فرادید، برخی واحدهای زمانی تقریباً برای همه تمدن‌ها قابل درک بوده‌اند: مثل سال، چون چرخه فصل‌ها را مشخص می‌کند؛ یا ماه که با تغییرات ماه در آسمان ارتباط دارد. روز هم به‌سـالگی از طلوع و غروب خورشید به دست می‌آید. اما تقسیمات دیگری مثل ۲۴ ساعت در شبانه‌روز یا ۶۰ دقیقه در هر ساعت، بیشتر حاصل سنت‌های تاریخی‌اند تا ضرورت طبیعی.

هفته نیز از همین دسته است. عدد هفت نه تقسیم مناسبی برای ماه و سال است و نه از نظر ریاضی عددی کاربردی به شمار می‌رود. با این حال، تقریباً در سراسر جهان به استاندارد رایج تبدیل شده است.

نخستین هفته‌ها در تاریخ بشر

قدیمی‌ترین تقویم‌های شناخته‌شده ظاهراً اصلاً مفهوم «هفته» را نداشتند. به نظر می‌رسد مردمان دوران نوسنگی تنها چرخه‌های ۲۹ یا ۳۰ روزه ماه را دنبال می‌کردند.

اما چند هزار سـال بعد، تمدن‌ها کم‌کم دوره‌هایی میان «روز» و «ماه» تعریف کردند. در استون‌هنج، ماه‌های ۳۰ روزه به سه بخش ۱۰ روزه تقسـیم می‌شدند. مصریان باستان نیز ساختاری مشابه داشتند. در آشور هم دوره‌ای زمانی به نام «هاموشتوم» وجود داشت که احتمالاً بین ۶ تا ۱۰ روز طول می‌کشید.

در همین زمـان، بابلی‌ها اغلب از چرخه‌ای هفت‌روزه اسـتفاده می‌کردند، هرچند گاهی طول هفته‌هایشان تغییر می‌کرد. آن‌ها هر هفتمین روز را «ساباتو» می‌نامیدند؛ واژه‌ای که شباهت زیادی به «سبت» یا «شبات» دارد. بعدها از طریق یهودیت، مسیحیت و سپس اسلام، هفتهٔ هفت‌روزه به تدریج در بخش بزرگی از جهان گسترش یافت.

تمدن‌هایی که هفته هفت‌روزه نداشتند

اما همه تمدن‌ها از این الگو پیروی نمی‌کردند. در چین باسـتان، تقویم‌های متنوعی وجود داشت و بسیاری از آن‌ها دوره‌های ۱۰ روزه داشتند. پژوهشگران می‌گویند در طول تاریخ چین بیش از ۱۰۰ نوع تقویم مختلف طراحی شده بود.

در آمریـکای مرکزی، تمدن‌های آزتک و مایا از دوره‌های ۱۳ روزه برای تقسیم‌بندهٔ یک ماه استفاده می‌کردند. در جزیره جاوه، هفته‌ها (یا در واقع «پنجه‌ها») پنج‌روزه بودند. رومیان باستان نیز پیش از گسترش مسیحیت، هفته‌ای هشت‌روزه داشتند که به شکلی عجیب «هم‌روزه» نامیده می‌شد.

شـاید عجیب‌ترین نمونه مربوط به تقویم بالیایی باشد که در آن ۱۰ نوع هفته با طول‌های متفـاوت به‌طور هم‌زمان جریان دارند؛ سیستمی پیچیده که هماهنگ کردن یک قرار ملاقات ساده را هم دشوار می‌کند.

تلاش برای نابودی هفته هفت‌روزه

با وجود سلطه جهانی هفته هفت‌روزه، در تاریخ تلاش‌هایی برای تغییر آن صورت گرفته است. یکی از مشهورترین نمونه‌ها مربوط به انقلاب فرانسه در دهه ۱۷۹۰ است. انقلابی‌ها که سلطنت را سرنگون کرده و نظام متریک را ایجاد کرده بودند، تصمیم گرفتند زمان را هم کاملاً بازطراحی کنند.

در «تقویم جمهوری فرانسه»، سال شامل ۱۲ ماه بود و هر ماه سه دورهٔ ۱۰ روزه داشت. برای جبران اختلاف با سال خورشیدی، پنج یا شش روز اضافی در پایان سال اضافه می‌شد.

فرانسوی‌ها حتی ساعت را هم ده‌دهی کردند. در این سیستم، هر روز به ۱۰ ساعت تقسیم می‌شد و هر ساعت نیز ۱۰۰ دقیقه داشت. برای مدتی این سیسـتم واقعاً استفاده می‌شد. مثلاً در سند ازدواج خواهر ناپلئون، زمان مراسم به‌صورت «۷/۵ ساعت» ثبت شده است.

چیزی که در سیستم امروزی معادل ساعت ۶ عصر می‌شود.
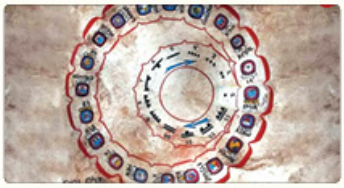
اما اداره کشوری کامل با سیستمی که با بقیه جهان هماهنگ نبود، خیلی زود دردسرساز شد. در نهایت این تقویم کمتر از هفت ماه دوام آورد و کنار گذاشته شد.